

JAK TO CHODÍ U PĚNKAVŮ

IVA DOUDOVÁ

Iva Doudová

**Jak to chodí
u Pěnkavů**

... pro Adama ...

Návštěva až z Prahy

Že k Pěnkavům přijede návštěva, se postupně od Máni Pěnkavové dovídali všichni sousedé, kolegyně z práce i docela neznámí lidé ve frontě v mlékárně. S vůní kysaného zelí ze sudu, podmáslí v konvích a olomouckých syrečků pod skleněnou poklicí se mísila informace, že pražáci přijedou až z Prahy.

Příprava na návštěvu byla velkolepá, uklízelo se několik dní. Kam oko pohlédlo, vše je důkladně vypucováno, nikde ani smítko prachu.

Kliky u dveří i u oken jsou vyleštěny Sidolem a zbytkem rukávu kostkované flanelové košile, kterou Karel Pěnkava dřív tak rád nosíval.

„Raději se nedívejte ani do zrcadla, aby se nezakalilo,“ nabádal Karel dceru Danušku a syna Vašíka, „dýchejte jen mėlce, ať nevzniká pára a zrcadlo se nezapotí.“

Máňa zavelela: „Zákaz otvírání šuplíků a skříní! Na gauč a židle nesedat, ať nezmuchláte potah a polštářky! Nepít,

skleničky jsou naleštěný! Buchta se nakrojí až před návštěvou!“

Přísné embargo vyhlásila na používání nevhodných slov. To platí hlavně pro Vašíka, který dokáže vsunout slovo vole několikrát i do holé věty.

„Vašíku, nechceš raději jít dnes na hřiště o trochu dřív? Aby ses tu s náma nenudil,“ zeptala se.

Vašík je rád, že unikne návštěvě, která ho nezajímá. S radostí souhlasí.

***

Rychle se oblékl do včerejšího propoceného trička a tepláků s vytahanými koleny. Otevřel šuplík s ponožkami.

Ponožky z přeplněného šuplíku vybobtnaly. Přehrabuje se v nich, až se mu podařilo spárovat světle modré, ale vzápětí zjistil, že na patě je jedna prodřená.

„Ty vole, díra.“

„Vem si jinou modrou. Modrá jako modrá,“ radí Karel.

Vašík našel ponožku modrou, ale s proužkem: „Ty vole to by šlo.“

Chce zavřít šuplík, ale nezdařilo se. Několik ponožek přelézá přes okraj, jak hadi z terária. Máňa přiskočila a pod tlakem je našťouchala zpět.

Vašík si natáhl každou ponožku jinou, nazul kopačky, popadl merunu, rozloučil se a zabouchl za sebou dveře.

Máně se ulevilo, jednu pohromu se podařilo zažehnat.

Zbytek rodiny se převlékl do svátečního oblečení.

„Hlavně vynechat politiku, Karle, nevíme jak na tom pražáci jsou.“

„Jasně Máňo, vyberu něco ze svého repertoáru,“ svraštil čelo a zapřemýšlel, „můžeš třeba ukázat večerní šaty, co sis ušila.“

A už si Máňu představuje, jak vyndává šaty ze skříně, přikládá na tělo a přehrává svoji naučenou roli, jak sehnala látku v kazáku pod pultem a přitom na ní nenašla žádný kaz. Několikrát párala zip a těžko se jí vsazovaly rukávy.

„Co bych ukazovala šaty do divadla, přece se nebudu chlubit. I když pražáci chodí oblečený dost usedle, žádný šmrnc to nemá. Ale máš pravdu, ty šaty se mi vážně povedly.“

Zasnila se.

Danuška očekává dárek: „Copak mi asi přivezou?“

„Raději s ničím nepočítej, ať nejsi zklamaná. Karle, napsal jsi jim, jak Danuška ráda nosí culíky stažený gumičkou s kuličkama?“

„Jasně, ale o barvě jsem se raději nezmínil, aby to nebylo moc nápadný, jako že napovídáme. Snad jim to dojde. Na barvě nezáleží, hlavně ať má holka radost.“

„Kde jsou? Taková doba, měla jsem strach, že přijedou na oběd a budeme je tu mít k večeři. Kdyby jeli vlakem, už dávno jsou tady. Mají nové auto, potřebujou se pochlu-bit. Aby se jim tak cestou zadřelo nebo přestaly fungovat brzdy,“ podle se usmála, „no co, o to by tu byli dřív.“

Vyklonila se z okna.

Karel si ke své nelibosti představil, jak se s návštěvou dělí o vařený bůček natřený velkou vrstvou česneku a obalený pálivou paprikou. K tomu přikusují kyselé okurky pěkně křupavé, co Máňa vloni zavařila a měkký chléb s propečenou kůrkou, který Vašík dopoledne přinesl z Konzumu ještě teplý.

Hodně se vyklonil z okna vedle Máni.

„Chceš přepadnout? Ještě kvůli nim zvalíš záhon s pivoňkama.“

„Nějaký auto přibrzdí u vrátek. Myslíš, že jsou to vo-
ni?“

„Jasně, zahlídla jsem její kostěný brejle. Vypadá v nich
hrozně, hlavně že mají novou herku. Podívej, na tu vybli-
tou barvu.“

Než pražáci zastavili a zaparkovali auto v boční ulici,
Pěnkavovi vyběhli z domu a u vrzajících vrátek, které se
už pomalu rozpadají, návštěvu vítají.

„Dobrý den, dobrý den. Už jsme se vás nemohli do-
čkat,“ Máňa objímá a pusinkuje pražandu, pak se vrhla na
pražáka.

Karel oběma podal ruku.

Danuška vyfikla pukrle. Přitáhla si nad ušima culíky
gumičkou s červenými kuličkami, zprudka zakroutila hla-
vou, až vlasy lítají vzduchem a plácají přes obličej.

Pokukuje po kabelce, co pražanda drží v ruce. Zvěda-
vostí se nemůže dočkat, s jakou barvou kuliček, které do-
stala od tak vzácné návštěvy, se pochlubí kamarádkám.

Než vešli do domu a po schodech vystoupali až k bytu,
Máňa návštěvu celou dobu hlučně vítá, aby sousedi věděli,
že pražáci jsou tu.

„Pojďte dál. Ještě jednou vás vítáme, už jsme se vás nemohli dočkat.“

Návštěva se chce zout na chodbě před dveřmi, ale to Máňa rezolutně zamítla.

„Ať vás to ani nenapadne, až v předsíni na koberci nebo nám na studených dlaždicích ještě nastydnete.“

Všichni se zouvali v úzké předsíni mačkající se jeden na druhého. Pak Máňa pompézně otevřela vysoké dvoukřídlé dveře do kuchyně, jako by měl dovnitř vpochodovat prvomájový průvod.

„Posadte se.“

Ukázala na nové dřevěné židle s naducanými polštářky s povlaky ušitými ze stejné oranžové látky jako závěsy. Uprostřed stolu s nažheleným ubrusem bez jediného faldu, čekala na nakrojení třená bábovka.

Karel postavil vodu na kávu.

Vůně kávy provoněla celý byt.

Danuška s nedočkavostí čeká až pražanda otevře kabelku a vyndá dárek, na který netrpělivě čeká. Pražanda po chvíli kabelku otevřela, vyndala kapesník a vysmrkala se.

Danuška posmutněla.

„Máte krásně vymalováno, a ten jemný váleček,“ obdivovali pražáci, „nechali jsme si vytapetovat.“

„To muselo bejt hodně drahý. Nám vymaloval malíř Jarda Poláček.“

Máňa významně pomrkává.

„Jen za pivo a kus toho žvance,“ doplnil Karel.

„Cigarety jsem mu nekoupila, aby nám to tu hned nezasmradil. Stejně si zapálil, až mě to dávalo.“

Přiložila ruku před ústa a začala pokašlávat, aby předvedla, jak trpěla.

„Měli jsme si raději dát vymalovat,“ litují pražáci, „škoda, že bydlíme tak daleko. Myslíte, že by nám ten váš malíř Poláček přijel do Prahy taky tak hezky vyválečkovat?“

Máňa se zalekla.

„Zeptám se, ale nevím, nevím.“

Věděla, že se ptát nebude. Ty by se divili, kdyby k nim Jarouš přijel už v podroušeném stavu s flaškou rumu v ruce.

Máňa se už k ožralému Poláčkovi nechtěla vracet, a aby odvrátila pozornost, začala pomlouvat sousedy.

„Představte si, ty nad náma, když malujou tak ani nesundaj obrazy a neodtahujou skříně. Jen to kolem objedou

štětkou a je vymalováno. No děs a hrůza. A ty vedle sundaj obraz, vytrhnou ze zdi skobičku, d'ouru zasádrudou, přemalujou a o kousek dál zatlučou a znova pověsí.“

Karel zavtipkoval: „Za pár let se budou chodit dívat na obraz k nám. Dobrý den paní Pěnkavová, mohla bych utřít váš prach na našem obraze?“

Máňa zapomněla, že si hraje na dámu a zařvala smíchy. Nejdřív se na židli zaklonila, pak předklonila jak na houpačce od kolotoče a bouchla rukou do stolu. Karel se přidal. Pražáci se taky smáli, ale ne tak, aby kvůli tomu musela na stole poskakovat cukřenka s kostkovým cukrem a kleštičkami pro návštěvy.

Máňa vzala do ruky kleštičky na cukr: „Z Německa.“

„Východního,“ upřesnil Karel.

„Kde máte Petříka, proč taky nepřišel?“ ptá se Máňa zvědavě.

„Náš Petřík se učí, neustále leží v knihách. Nemůžeme ho dostat ani ven,“ pochlubil se pražák se svým stále se vzdělávajícím synem.

„No jo, za pár tejdnu konec školního roku a máme tu vysvědčení,“ nadhodil Karel jedno ze zakázaných témat.

Máňa rychle převzala iniciativu: „Naše děti jedou na pionýrský tábor.“

„Náš Petřík má stále vyznamenání. Půjde dál studovat na gymnázium a pak na vysokou školu. Na táboře byl jednou a připadalo mu to tam jak v polepšovně.“

Trochu je vylekám, zaradovala se Máňa.

„Pionýrský tábor? A polepšovna?“

Zatvářila se dotčeně.

Pražáci se zarazili.

Máňa je zase důležitá, pomyslel si Karel, teď už z nich žádnou srandu nevyrazíme.

„Našim dětem se v polepšovně líbí. Každý rok se těší, jak se polepší. Vašík se hodně zlepšil, určitě nepropadne. Akorát to chování trochu habruje, ale do učení ho vezmou. Hraje od mala fotbal. Ten už dal gólů, vid' Máňo.“

Máňa bodala očima. Bodala tak, že kdyby měla místo očí meče, Karel vykrvácí.

Atmosféra se stěží prokousává, natož aby se dala spolknout. Špatně se polyká i připečená bábovka hodně ocukrovaná, aby byly obelhány chuťové buňky.

Karel zprudka zamíchal zbytek kávy a s posledním hlt-tem vypil i lógr. Tápal v paměti, čím by mohl situaci na-pravit a pročistit tak zatuchající vzduch.

Příroda a kultura, téma, na kterých se s Máňou domlu-vili.

„Břízky co jsem loni vysázel na zahradě kolem plotu, se krásně uchytily. Už teď slyším zpěv ptáků a švitoření, až usednou na větve a listí ve větru zaševlí. Na jaře vyrazí z pupenů, na podzim opadá, zetlí a prohnojí naši rodičku Zemi. A ty včeličky, medonosky...“

Máňa skočila Karlovi do řeči: „Chodíme do divadla, máme předplatný na celý rok. Zrovna minulej tejden jsme šli na představení. Premiéra.“

„Hamlet. Být či nebýt,“ Karel pozvedl dlaň, představil si, že drží lebku a hloubavě se na ni zadíval.

Máňa sjela pohledem šedivý kostýmek pražandy a v očích se jí zajiskřilo. Vyskočila ze židle a krátkými krůč-ky odcupitala do vedlejšího pokoje. Představovala si, že v každé nóbl rodině se před návštěvou cupitá a tuto svoji fantazii dokázala přivést k takové dokonalosti, že tomu snad i věřila. Vyndala ze skříně večerní róbu pověšenou na ramínku a přicupitala zpět.

Karla při těchto směšných pohybech napadla myšlenka - naše gejša. Chtěl ji vyslovit, ale včas použil ruční brzdu pudu sebezáchovy.

„Ty jsem šila sama.“

Čekala na pochvalu a dočkala se. Pražanda levá na cokoliv upřímně žasla: „Krásné šaty. Velmi krásné.“

„Látka byla podpultová, přes známou z kazáku. Přitom jsem na ní nenašla žádnéj kaz. Daly mi pořádně zabrat. Několikrát jsem párala zip a než jsem vsunula rukávy...“

Mírně zakroutila hlavou, zamrkala, mlaskla a vzdychla. Mánino gesto totální vyčerpanosti. Ještě si je jednou sama pochválila a odcupitala šaty uklidit.

Cestou zakopla o třásně vlněného koberce bukláku.
Zpod koberce vylétl mol.

Pražanda se také chtěla pochlubit: „Moje sousekka mě učí plést.“

Máňa znova odcupitala do vedlejšího pokoje pro velký pytel s vlnou a s jehlicemi, na kterých má pro Karla rozpletený kus svetru s norským vzorem.

„Pletu vše, od čepic po fusekle. Moje babička mě učila háčkovat. Už v první třídě jsem uměla dokonce i dlouhý sloupky. Pro vlnu jezdíme do Německa.“

„Východního,“ upřesnil Karel.

„Fabrika pořádá několikrát za rok nákupní zájezdy do Pirny a do Drážďan. Tam se dá pořídit krásných věcí. Vánoce máme vždy bohaté, vid' Danuško.“

Máňa čeká, že Danuška s nadšením přitaká.

„Hm, až na ty kolečkový brusle, co mi Ježíšek slibuje jak dlouho,“ odpověděla a znova se chytla za culíky, aby už konečně pražanda z kabelky, kterou celou dobu tiskne na klíně, vyndala dárek.

„Jezdíte do Drážďan za nákupy? U nás se nic takového nepořádá, jaká škoda,“ zalitoval pražák.

„U vás zase máte luxusní obchoďáky. Kotvu, Máj, Bílou Labuť. Když zavítáme do stověžaté matičky Prahy, vždycy zakotvíme v Koruně. Tam mají vynikající držkovou polívku. Pěkně hustou. Jako by v těch luxusních obchoďácích nemohli taky dělat luxusní držkovou,“ postěžoval si Karel.

Máňa trnula v obavě, že Karel převede hovor na téma držková a palačinky.

Netrnula zbytečně.

„Držkovou nejíme,“ pokrčil pražák nos a tím naznačil postoj k této vynikající polévce, „ještě jsme ji vlastně ani nejedli.“

„Tak to jste o něco přišli. Nejlepší je hodně pálivá a slaná a k tomu palačinky s marmeládou. Kousnout do palačinky a hned lžící polívky do pusy, aby se zrušila chuť a znova palačinku a znova zrušit chuť držkovou.“

Karel strčil lžičku od kávy Danušce do pusy, aby bylo názorně ukázáno, jak se u Pěnkavů ruší chuť.

„Jde to i s gulášovou, ale držky jsou držky.“

Danuška si postěžovala: „Když k nám dorazí gumičky s červenýma a zelenýma kuličkama, v Praze už máte dávno bílý i žlutý.“

Snažila se upozornit, že teď je ta vhodná chvíle na dárek až z Prahy.

Karel povzdechl.

„V Praze je všechno dřív, čabajky máte skoro celý rok, i koňský salám v bufíku hned proti nádraží. V Praze je bláze.“

„Budeme muset za chvíli jet domů, než se setmí,“ navrhla pražanda.